

ยุทธศาสตร์การพัฒนาของสาธารณรัฐเกาหลี

เรื่องที่ 1. พัฒนาการและปัจจัยที่มีผลต่อยุทธศาสตร์การพัฒนา

- ยุคที่ 1 รัฐบาลนำ – ราษฎรหนุน (ค.ศ. 1961 – 1987)
- ยุคที่ 2 ราษฎรนำ – รัฐบาลหนุน (ค.ศ. 1988 – 2002)
- ยุคปัจจุบัน การสร้างความเสมอภาคทางสังคม (ค.ศ. 2003 – ปัจจุบัน)

เรื่องที่ 2 กลยุทธ์

- ทฤษฎีความทันสมัย
- จากอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมากสู่อุตสาหกรรมหนักเพื่อการส่งออก
- อุตสาหกรรมไอทีและเทคโนโลยีระดับสูง

เรื่องที่ 3 กระบวนการ

- องค์กรการวางแผนพัฒนา
- กลไกในการส่งเสริมอุตสาหกรรม และการส่งออก
- อุตสาหกรรมวัฒนธรรม กับการส่งเสริมสินค้าเกาหลีในตลาดโลก

เรื่องที่ 4 แนวโน้ม

- ข้อจำกัดทางโครงสร้าง
- เกาหลีใต้ในศตวรรษที่ 21

ความเบื้องต้น

เกาหลีใต้ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของคาบสมุทร มีเนื้อที่ 99,237 ตารางกิโลเมตร หรือมีขนาด 1 ใน 5 ของประเทศไทย ภูมิประเทศราวร้อยละ 70 เป็นภูเขา มีที่ราบลุ่มทางภาคตะวันตกของประเทศใช้เป็นแหล่งเกษตรกรรมเพียงเล็กน้อย ในขณะที่ทางภาคตะวันออกและบริเวณรอบ ๆ กรุงโซลเป็นแหล่งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของประเทศ ปัจจุบันมีจำนวนประชากรราว 47 ล้านคน ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติเท่ากับ 4,574 พันล้านเหรียญสหรัฐ และมีรายได้ต่อหัวเฉลี่ยกว่า 10,000 เหรียญต่อปี

ภายหลังการก่อตั้งประเทศเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ. 1948 จากนั้นอีกสองปีต่อมาก็ได้เกิดสงครามเกาหลีขึ้น สงครามได้ล้างผลาญทุกสิ่งไปจนหมดสิ้น คงเหลือไว้แต่ความยากจนของมวล

ประชาชนทุกหมู่เหล่า ทำให้เกาหลีใต้ถูกจัดว่าเป็นประเทศที่ยากจนที่สุดในโลกมาจนถึงปี 1960 ต่อมา นายพลปึก จุงฮีได้ทำการพัฒนาประเทศด้วยการประกาศใช้แผนพัฒนาฉบับที่หนึ่งใน ค.ศ. 1962 และเร่งระดมทรัพยากรทุกอย่างเพื่อให้เป้าหมายการพัฒนาเป็นประเทศอุตสาหกรรมบรรลุผล ทำให้เกาหลีใต้เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วภายใต้ระบบการเมืองเผด็จการในรูปแบบประชาธิปไตยในยุคนั้น ฐานะทางเศรษฐกิจเจริญรุ่งเรืองกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ที่มีศักยภาพยิ่งในเอเชียประเทศหนึ่ง

เมื่อการเมืองโดยการนำของทหารได้สิ้นสุดลง รัฐบาลพลเรือนยุคต่อมายังคงยึดมั่นในเป้าหมายการพัฒนาเช่นเดิม อีกทั้งได้เร่งรัดให้เกาหลีใต้เป็นสังคมแห่งความรู้ด้วยการพัฒนาใช้เทคโนโลยีระดับสูงเพื่อพัฒนาสินค้าและบริการที่ก้าวหน้านำเกาหลีไปสู่อุตสาหกรรมชั้นนำของโลก

อนึ่ง ในการวิเคราะห์ระบบการเมืองของเกาหลีใต้นั้น จะจัดแบ่งยุคหรือช่วงเวลาตามวาระของการดำรงตำแหน่งผู้นำประเทศแต่ละคน กล่าวคือ

- สาธารณรัฐที่ 1 (1948-1960) ดร.ซิงมัน รี
- สาธารณรัฐที่ 2 (1960-1961) ดร.แซง เหมียน
- รัฐบาลรักษาการทหาร (1961-1962) นายพลปึก จุงฮี
- สาธารณรัฐที่ 3 (1962-1972) นายพลปึก จุงฮี
- สาธารณรัฐที่ 4 (1972-1979) นายพลปึก จุงฮี
- รัฐบาลรักษาการ (1979-1980) นายจ็อย คิวฮา
- สาธารณรัฐที่ 5 (1981-1987) นายพลชุน ดูฮวาน
- สาธารณรัฐที่ 6 (1988-1992) นายพลโรห์ เทวู
- การบริหารงานรัฐบาลนายคิม ชังแซม (1993-1997) นายคิม ชังแซม
- การบริหารงานรัฐบาลนายคิม เดจุง (1998-2002) นายคิม เดจุง
- การบริหารงานรัฐบาลนายโรห์ มูเฮียน (2003-2007) นายโรห์ มูเฮียน
- การบริหารงานรัฐบาลนายลี เมียงบัก (2008-ปัจจุบัน) (ไม่ได้วิเคราะห์ในบทความนี้)

เรื่องที่ 1 พัฒนาการและปัจจัยที่มีผลต่อยุทธศาสตร์การพัฒนา

- ยุคที่ 1 รัฐนำ - ราษฎรหนุน (ค.ศ. 1962 - 1987)

สภาพสังคมสาธารณรัฐเกาหลีภายหลังสงครามเกาหลี (ค.ศ. 1950 - 1953) เต็มไปด้วยความยากจน รัฐบาลในสมัยนั้นจึงได้พยายามทุกทางที่จะให้ประชาชนมีกินมีใช้ไปวันหนึ่งๆ ด้วยการส่งเสริมให้ประชาชนทำการเพาะปลูกผลิตอาหารและนำอาหารที่ได้รับจากการช่วยเหลือของนานาประเทศมาแจกจ่ายให้แก่คนยากไร้ เมื่อความต้องการขั้นพื้นฐานได้รับการบำบัด รัฐบาลจึงได้สนับสนุนให้ผู้ประกอบการที่ยังหลงเหลืออยู่ ทำการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคให้เพียงพอกับความต้องการของคนในชาติ อีกทั้งยังเรียกร้องให้นายทุนชาวอเมริกันเข้ามาผลิตสินค้าในเกาหลีแทนที่จะต้องนำเข้าจากต่างประเทศ เมื่อเวลาผ่านไปหลายปี สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจก็เริ่มกลับฟื้นตัวขึ้นมาเรื่อยๆ จนกระทั่งสหรัฐอเมริกาเห็นว่าเกาหลีได้สามารถช่วยเหลือตัวเองได้บ้างแล้ว จึงได้ตัดทอนปริมาณ และมูลค่าการช่วยเหลือแบบให้เปล่าลง อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมของเมืองโซมก็ยังคงอยู่ในสภาพย่ำแย่ เช่น อัตราความเจริญทางเศรษฐกิจต่ำกว่าอัตราการขยายตัวของพลเมือง อัตราการออมภายในมีเพียงร้อยละ 3 เงินช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา 383 ล้านดอลลาร์นั้นคิดเป็นจำนวนถึงร้อยละ 14 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในปี ค.ศ. 1957 ซึ่งเงินจำนวนดังกล่าวจะถูกตัดทอนลงราว 60-100 ล้านดอลลาร์ต่อปี เป็นต้น เมื่อคณะปฏิวัติทำการยึดอำนาจในตอนเช้าตรู่ของวันที่ 16 พฤษภาคม ค.ศ. 1961 หัวหน้าทางการทหาร หรือเรียกว่า รัฐบาลรักษาการทหาร (ค.ศ. 1961 - 1962) คือ นายพล ปัก จุงฮี จึงได้ประกาศนโยบายที่จะเข้ามาแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจอย่างจริงจัง แต่เป็นการเน้นการผลิตสินค้าประเภทอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก หรือที่เรียกนโยบายหลักของการพัฒนาเศรษฐกิจนี้ว่า “นโยบายการมองออกไปสู่ภายนอก” (Outward-looking policy) นั่นเอง

เหตุผลเบื้องหลังของการประกาศนโยบายมองออกไปสู่ภายนอกแทนการพัฒนาตามยุทธวิธีการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า และไม่ยึดการพัฒนาเกษตรกรรมซึ่งเป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกาหลีมาตั้งแต่ครั้งโบราณกาล ก็เพราะ ในบริบทของเกาหลีนั้น จุดค้อยได้แก่ (1) พื้นที่ของประเศมีขนาดเล็ก โดยมีพื้นที่ทั้งหมดราวหนึ่งในห้าของเนื้อที่ประเทศไทย แต่มีจำนวนพลเมืองมาก ส่วนพื้นที่ที่สามารถทำเกษตรกรรมได้มีเพียงร้อยละ 20 ของพื้นที่ทั้งหมดเท่านั้น ทำให้ไม่สามารถทำการพัฒนาประเทศโดยยึดการเกษตรกรรมเป็นหลักได้ (2) การลดจำนวนเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศลงไปทำให้เกาหลีได้จำเป็นต้องหาเงินตราเพื่อซื้อสินค้าจากต่างประเทศ ทั้งที่เป็นอาหาร สินค้าอุปโภคบริโภค และอื่นๆ จึงจำเป็นที่จะต้องยึดนโยบายการผลิตเพื่อการส่งออก

ข้อจำกัดที่กล่าวถึงนี้เป็นสิ่งที่รัฐบาลเกาหลีในยุคนั้นต้องตระหนักถึงผลกระทบ หากต้องวางแผนพัฒนาประเทศในระยะยาว ในขณะที่เดียวกัน รัฐบาลได้ส่งคนไปดูงานและศึกษาความเป็นไปได้ยังประเทศอุตสาหกรรมในยุโรป ซึ่งประเทศเหล่านี้มีขนาดไม่ใหญ่โตนัก แต่ก็เคยเป็นชาติมหาอำนาจทางเศรษฐกิจมาแล้วทั้งสิ้น นอกจากนี้ตัวอย่างของญี่ปุ่นก็ได้รับการศึกษาอย่างละเอียดจากกลุ่มนักวิชาการเกาหลี เพื่อดูรูปแบบการกำหนดนโยบาย และการดำเนินงานเพื่อพัฒนานับตั้งแต่อดีต ผลจากการศึกษาตัวอย่างดังกล่าวได้นำมาผสมผสานกับข้อจำกัดที่เกาหลีมีอยู่ ทำให้ผู้นำประเทศ (คือ นายพลปึก จุงฮี ดำรงตำแหน่งเป็นประธานาธิบดีในยุคสาธารณรัฐที่สาม และยุคสาธารณรัฐที่ 4 ระหว่างปี ค.ศ. 1962 - 1979) เลือกรูปแบบที่จะทำให้เกาหลีกลายเป็นสังคมอุตสาหกรรม อนึ่ง การเลือกแนวทางการพัฒนาตามแนวนี้นี้ สหรัฐอเมริกามีอิทธิพลสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้นำเกาหลีได้เช่นกัน (ดูเหตุผลในหัวข้อ 2)

- ยุคที่ 2 ราษฎร์นำ – รัฐหนุน (ค.ศ. 1988 – 2002)

ในแง่ของการพัฒนาเศรษฐกิจนั้น ภาวะทางการเมืองมีส่วนเกี่ยวพันสำคัญที่จะยังผลให้การพัฒนารุดหน้าไปเร็วหรือช้า เพราะการเมืองเป็นตัวชี้หน้าให้รัฐทุ่มเททรัพยากรและหล่อหลอมจิตใจของคนทั้งชาติให้ก้าวไปสู่จุดหมายเดียวกัน กรณีของเกาหลีเป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นผลมาจากการรวบอำนาจทางการเมืองไว้กับคนกลุ่มหนึ่งภายใต้การนำของพรรคการเมืองของรัฐบาล และผู้นำทางการเมืองต่างใช้อำนาจของตนผลักดันให้เกิดการพัฒนา แทนที่จะเบียดบังทรัพย์สินของแผ่นดินไปเป็นของตนดังเช่นผู้นำเผด็จการของประเทศด้อยพัฒนาอื่นๆ

ในแง่ผลดีนั้น อาจจำแนกได้หลายประเด็น ดังนี้ (1) การรวบอำนาจ ทำให้ผู้นำสามารถกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาไปในทิศทางหนึ่งได้ ประเด็นนี้มีความสำคัญมากในระยะเริ่มต้นและขั้นตอนเนื่อง ก่อนที่อุตสาหกรรมของประเทศจะอยู่ในภาวะที่มั่นคงหรือเจริญเติบโตเต็มที่ ทั้งนี้เพราะหากมีการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายของการพัฒนาบ่อยๆ ตามแนวคิดของแต่ละกลุ่มแล้ว จะทำให้การดำเนินงานตามเป้าหมายหลักต้องหยุดชะงักลง และจะทำให้มีการเริ่มต้นใหม่อีก จริยอยู่ที่แนวคิดแต่ละกลุ่มนั้นต่างก็มีเหตุมีผลด้วยกันทั้งสิ้น แต่การที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายของคนทุกกลุ่มในเวลาเดียวกันด้วยทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้นคงเป็นไปได้ยาก ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องเลือกเป้าหมายหนึ่งแล้วทุ่มเททรัพยากรทุกอย่างเพื่อดำเนินการพัฒนาให้เกิดผลสัมฤทธิ์โดยเร็ว ในกรณีนี้ การปกครองแบบเผด็จการในรูปของประชาธิปไตยจึงเป็นหนทางหนึ่งที่ทำให้เกิดผลดีในการเลือกเป้าหมายและยุทธวิธีการพัฒนา (2) ก่อให้เกิดการสะสมทุนขึ้นในประเทศเพื่อใช้ในการขยายธุรกิจอุตสาหกรรม เพราะการรวบอำนาจมี

ผลทำให้นักธุรกิจสามารถลดต้นทุนการผลิต ด้วยการจ่ายค่าแรงต่ำได้ ผลกำไรที่เกิดขึ้นก็นำไปใช้ในการลงทุนต่อไป อย่างไรก็ตาม ในกรณีนี้ก่อให้เกิดการกระจุกตัวของทรัพย์สินในมือของกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ หรือที่เรียกกันในภาษาเกาหลีว่า แชโบล (Chaebol) หากรัฐบาลไม่ระมัดระวังแล้วคนกลุ่มนี้อาจก่อให้เกิดปัญหาทางการเมืองต่อไป ประเทศเกาหลีใต้ได้ตระหนักถึงความจริงข้อนี้ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1970 และได้ออกกฎหมายหลายฉบับเพื่อป้องกันการกระจุกตัวของกลุ่มนายทุน ผลที่ได้รับก็เป็นที่น่าพอใจระดับหนึ่ง (3) การรวบอำนาจทำให้ผู้นำประเทศสามารถบังคับกลไกของรัฐให้ตอบสนองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาได้โดยง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปรับปรุงระบบบริหารงานของรัฐ

ศักราชแห่งการเข้มงวดและควบคุมกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งดำเนินมานานตั้งแต่ปี ค.ศ. 1962-1986 ได้ผ่านพ้นไปพร้อมๆ กับฐานะทางเศรษฐกิจที่พัฒนามาถึงจุดที่แข็งแกร่ง และการอุตสาหกรรมที่บรรลุขั้น “วุฒิภาวะ” (maturity stage) หรือเจริญเท่าเทียมอารยประเทศ ในขณะเดียวกัน มวลชนเกาหลีได้รับการศึกษาโดยทั่วถึงกัน รวมทั้งมีทักษะและความรู้เพียงพอเพื่อเข้าสู่สังคมอุตสาหกรรมประชาธิปไตย ดังนั้น จุดเปลี่ยนผ่านทางทางการเมืองจึงเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1987 เมื่อนักการเมืองฝ่ายค้าน นักศึกษาและประชาชนได้ยื่นเจตจำนงอย่างแรงกล้าที่จะเข้าร่วมในกระบวนการทางการเมืองอย่างเต็มตัว ผู้นำทางการเมืองฝ่ายรัฐบาลคนใหม่คือนายพลโรห์ เทวู (ต่อมา ดำรงตำแหน่งเป็นประธานาธิบดีในระหว่างปี ค.ศ. 1988 – 1992) ก็ได้ตอบสนองความต้องการของพรรคฝ่ายค้านและประชาชนโดยยอมให้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของพรรคฝ่ายค้าน กล่าวคือ ให้มีการเลือกตั้งประธานาธิบดีโดยตรงจากประชาชน การกระทำดังกล่าวนับเป็นครั้งแรกที่ฝ่ายรัฐบาล “ยอมตาม” พลังเรียกร้องของฝ่ายค้าน โดยสันติแทนการประกาศกฎอัยการศึกหรือรัฐประหารดังที่เคยเป็นมาในอดีต ซึ่งก่อให้เกิดการปฏิรูปทางการเมืองที่เรียกว่า “June 29, 1987 Declaration”

การยอมตามของฝ่ายรัฐบาลยังผลให้มีการปรับเปลี่ยนรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีการเลือกตั้งผู้นำประเทศโดยตรง จากผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งอย่างริบเร่ ก่อนที่นายพลชุน ดูฮวานจะหมดวาระการดำรงตำแหน่งลงในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1988 ดังนั้น คณะกรรมการแก้ไขรัฐธรรมนูญจึงได้รับการแต่งตั้งและได้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่จนเสร็จสมบูรณ์ภายในระยะเวลา 1 เดือน ต่อมารัฐสภาได้ผ่านร่างกฎหมายดังกล่าวในวันที่ 12 ตุลาคม ค.ศ. 1987 และประชาชนได้รับรองกฎหมายใหม่ด้วยคะแนนเสียงประชามติอย่างท่วมท้นในวันที่ 27 รัฐบาลจึงประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ในวันที่ 30 ของเดือนเดียวกันนั่นเอง

กล่าวโดยสรุป นโยบายสำคัญในยุคที่สองนี้ก็คือ การลดบทบาทโดยตรงของรัฐในการเข้าแทรกแซงการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยปล่อยให้เป็นไปตามกลไกของตลาดมากยิ่งขึ้น

- ยุคปัจจุบัน : การสร้างความเสมอภาคทางสังคม (ค.ศ. 2003 – ปัจจุบัน)

ในช่วงปลายทศวรรษ 1990 เกาหลีใต้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศสูงสุด จนมีการกล่าวขวัญกันว่าเป็น “มหัศจรรย์ในผลงานของมนุษย์บนฝั่งแม่น้ำฮัน” (Man-made miracle on the Han river) กล่าวคือกรุงโซลได้รับเกียรติให้เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ในปี ค.ศ.1986 และกีฬาโอลิมปิกฤดูร้อนในปี ค.ศ.1988 ประเทศมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่ 11 ของโลก ประชากรมีรายได้ต่อหัวเป็น 10,560 เหรียญสหรัฐต่อคนต่อปี ขนาดและปริมาณการลงทุนจากกลุ่มบริษัทภายในและจากต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว และเกาหลีใต้ได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) หรือองค์กรของกลุ่มประเทศร่ำรวย นี่เป็นดัชนีชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จในการพัฒนาประเทศในช่วงสามสิบปีที่ผ่านมา ยังผลให้คนเกาหลีต่างลึงโลดใจและมีความเชื่อมั่นในความสามารถสูงที่สุดอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน สิ่งเหล่านี้ก็นำไปสู่การใช้จ่ายในชีวิตประจำวันอย่างฟุ่มเฟือย และลดความขยันขันแข็งในการทำงานลง หรือที่เรียกว่า “โรคเกาหลี” อีกทั้งมีการลงทุนในธุรกิจอุตสาหกรรมที่ไม่ระมัดระวังและไตร่ตรองอย่างรอบคอบ จนทำให้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจจนรัฐบาลต้องไปขอกู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1997 เป็นจำนวนเงินถึง 57 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งถือเป็นประเทศที่สามในทวีปเอเชียที่เกิดปัญหาต่อจากไทยและอินโดนีเซียในปีเดียวกัน

“โรคเกาหลี” เป็นคำที่ประธานาธิบดีคิม ยังแจม (ดำรงตำแหน่งระหว่างปี ค.ศ. 1993 – 1997) ใช้อธิบายสภาพสังคมเกาหลีในช่วงทศวรรษ 1990 ที่เขาขึ้นดำรงตำแหน่งเป็นประมุขของประเทศ อาการของโรคนี้อีกคือ การสูญเสียความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน และค่านิยมที่ดีค่อยๆ เลือนหายไป เพราะความอยู่ดีมีสุข การคอร์รัปชัน ความเกียจคร้าน การไร้เหตุผล ความเฉื่อยชา การทะเลาะเบาะแว้ง และการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก ทำให้ความเชื่อมั่นในตัวเองค่อยๆ หายไปและกลับไปยอมรับความพ่ายแพ้ ประธานาธิบดีคิม ได้ประกาศนโยบายในการปฏิรูปสังคมเพื่อเยียวยารักษาโรคเกาหลี ได้แก่ การให้ความสำคัญต่อชาติบ้านเมือง เพื่อสร้างจิตสำนึกถึงเป้าหมายของชาติในการทำให้ประเทศก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมเฉกเช่นประเทศชั้นนำของโลก แต่ความพยายามดังกล่าวไม่ค่อยเป็นผล

วิกฤตเศรษฐกิจครั้งร้ายแรงที่สุดในประวัติศาสตร์ยุคใหม่ของเกาหลีใต้เป็นผลมาจากปัจจัยหลักอีกปัจจัยหนึ่ง นั่นคือ แชนโบล์ หรือกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ คนเกาหลีส่วนใหญ่ต่างเชื่อว่า ปัญหาวิกฤตดังกล่าวเป็นเพราะแชนโบล์ไม่ได้ใช้ความคิดและการปฏิบัติตัวอย่างรอบคอบในการลงทุนและไม่สนใจ

ต่อการบริหารที่เน้นประสิทธิภาพ อีกทั้งดำเนินธุรกิจผิดพลาดมากมาย จนต้องกู้ยืมเงินจำนวนมหาศาลจากสถาบันการเงินทั้งในและต่างประเทศ

แซโบลีได้ขยายกิจการในธุรกิจต่างๆ หลายสาขา โดยไม่คำนึงว่ากิจการนั้นจะนำผลกำไรมาให้หรือไม่ มีการเปรียบเทียบการขยายตัวแบบนี้ว่าเป็นเสมือนปลาหมึกที่พยายามทำธุรกิจในการกิจการทุกสาขา โดยใช้เงินกู้เป็นหลักในการสร้างธุรกิจใหม่ ๆ อนึ่ง โครงสร้างของแซโบลีผูกพันระหว่างบริษัทแม่กับบริษัทลูกอย่างแน่นแฟ้น หากบริษัทลูกเกิดปัญหา ก็จะให้บริษัทอื่นในกลุ่มเข้าไปซื้อผลผลิตและให้การสนับสนุนทางการเงิน หรือถ่ายเทบุคลากรออกไป นอกจากนี้ แซโบลีมีการบริหารงานแบบครอบครัว มีการถ่ายทอดกิจการไปยังลูกชายของเจ้าของ ทำให้เกิดความไม่คล่องตัวและเป็นการบริหารงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ

เมื่อเกิดวิกฤตของเศรษฐกิจขึ้น ความภาคภูมิใจในความสำเร็จในด้านการพัฒนาได้สะดุดหยุดลงโดยทันที ความอับอายและความเสียใจเข้ามาแทนที่และความโกรธแค้นได้บังเกิดขึ้นในหัวใจของคนเกาหลีทั่วไปที่มองเห็นสังคมของตนถูกทำลายจากคนกลุ่มเล็กๆ ทั้งที่เป็นนักการเมือง ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เจ้าของธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดใหญ่ ซึ่งได้นำพาชาติไปสู่กาลวิบัติ อย่างไรก็ตาม ประธานาธิบดีคิม เดจุง (ดำรงตำแหน่งระหว่างปี ค.ศ. 1998 – 2002) ได้เข้ามาครอบงำภาวะเศรษฐกิจจนได้รับความสำเร็จ สามารถคืนเงินกู้ให้กองทุนการเงินระหว่างประเทศจนหมดสิ้นภายใน 18 เดือนภายหลังเข้ารับตำแหน่งเป็นผู้นำประเทศ

เป้าหมายของนายคิม เดจุง มี 5 ประการ คือ ผลักดันให้ประเทศเป็นประชาธิปไตยและยึดมั่นในสิทธิมนุษยชน ขจัดอคติระหว่างภูมิภาคและทำการพัฒนาประเทศให้เกิดความเท่าเทียมกัน เสริมสร้างสังคมเศรษฐกิจที่มีรากฐานแห่งความรู้ สร้างความมั่นคงในชีวิตแก่ผู้มีรายได้ปานกลางและรายได้น้อย และสานต่อความสัมพันธ์กับเกาหลีเหนือเพื่อนำดินแดนบนคาบสมุทรเกาหลีไปสู่ยุคสันติภาพและความมั่นคง นอกจากนี้ นายคิมยังได้ประกาศให้เกาหลีใต้เป็นศูนย์กลางด้านการค้าและวัฒนธรรมของภูมิภาคเอเชียตะวันออก ภายใต้อำนาจ *Dynamic Korea : Business and Cultural Hub of Northeast Asia* และพัฒนาบริเวณโดยรอบของเมืองอินซอนให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ และเป็นแหล่งเงินทุนที่ทันสมัยที่สุด (special economic zone)

จะเห็นได้ว่า เป้าหมายของการพัฒนาเริ่มเปลี่ยนไป โดยมีการเพิ่มมิติการกระจายรายได้และสันติภาพบนคาบสมุทรควบคู่ไปกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เป้าหมายนี้ได้เน้นอย่างเด่นชัดมากขึ้นเมื่อนายโรห์ มูเฮียน ได้รับเลือกให้เป็นประธานาธิบดี และได้ประกาศนโยบายในวันเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2003 ว่ารัฐบาลของเขาจะปรับปรุงคุณภาพชีวิตและการมีส่วนร่วมใน

สวัสดิการสังคม และการกระจายอำนาจทางการเมืองและพัฒนาประเทศให้เท่าเทียมกัน อันเป็นนโยบายที่เพิ่มเติมจากการสานต่อการพัฒนาเศรษฐกิจต่อจากนโยบายของประธานาธิบดีคนก่อนหน้า

นายโรห์ย้ำถึง “การจัดการแบ่งแยก การยึดถือกลุ่ม และช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน” (discrimination, parochialism and the gap between the haves and have-nots) ซึ่งถือว่าเป็นนโยบายใหม่ที่รัฐบาลของเกาหลีใต้ได้ประกาศอย่างชัดเจนและพยายามดำเนินการให้เกิดผล อันเป็นการตอบสนองความประสงค์ของผู้เลือกตั้งที่สนับสนุนตัวเองซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นหนุ่มสาว คนงาน กรรมกร และผู้ด้อยโอกาสทางสังคมที่เล็งเห็นว่า ในอดีตที่ผ่านมา สังคมเกาหลีถูกผูกขาดโดยคนกลุ่มเล็กๆ ในขณะที่คนส่วนใหญ่ถูกกีดกันไม่ให้มีส่วนร่วมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมอย่างเท่าเทียมกัน จึงถือได้ว่า นโยบายนี้เป็นมิติใหม่ของการพัฒนาประเทศของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีโดยแท้

นโยบายพัฒนาสังคมได้รับการริเริ่มสร้างขึ้นทันทีภายหลังจากที่นายโรห์เป็นประธานาธิบดี ต่อมาในปี ค.ศ. 2004 รัฐบาลได้เน้นการปรับปรุงระบบสวัสดิการสังคมด้วยการทุ่มงบประมาณถึง 12 หมื่นล้านวอน (10.1 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ) หรือเพิ่มกว่าร้อยละ 9 ของงบประมาณของปีก่อน นับเป็นวงเงินสูงที่สุดเมื่อเทียบกับงบของรัฐบาลใดๆ ก่อนหน้านี้ โครงการสำคัญที่เน้น ได้แก่ การสร้างงานใหม่ การให้เงินอุดหนุนเพื่อการยังชีพแก่คนยากไร้ การให้บริการรักษาพยาบาลฟรี การสร้างที่พัก และศูนย์ฝึกอาชีพแก่คนชรา การตั้งศูนย์รับเลี้ยงเด็ก 340 แห่งทั่วประเทศแก่ลูกของสตรีที่ทำงานเต็มเวลา ส่วนปี ค.ศ. 2005 รัฐบาลย้ำถึงนโยบายการลดความแตกต่างของฐานะทางเศรษฐกิจระหว่างกลุ่มคนรวยกับกลุ่มคนจนลง และได้กำหนดงบประมาณมากกว่า 10 หมื่นล้านวอนในโครงการช่วยเหลือเพื่อในโครงการยกเลิกหนี้สินให้แก่คนจน การสร้างงานใหม่สี่หมื่นตำแหน่ง และการสนับสนุนธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลางจำนวนสามหมื่นแห่ง เป็นต้น

เรื่องที่ 2 กลยุทธ์

- ทฤษฎีความทันสมัย

นับแต่อดีตมาแล้วมีคนกลุ่มหนึ่งที่เชื่อว่า การพัฒนาเป็นสิ่งที่สามารถผลักดันให้เกิดขึ้นได้และการพัฒนาเป็นวิธีการที่จะเอาชนะความล้าหลังได้ดีที่สุด ดังเช่น เกออสเซนครอน ผู้ซึ่งชี้ให้เห็นว่า รัฐที่อยู่ในสภาพด้อยพัฒนาในทวีปยุโรปในอดีตสามารถเร่งรัดพัฒนาตัวเองจนบรรลุผลสำเร็จได้หลายประเทศ โดยรัฐได้ใช้วิธีการะทุ้งและได้ร่วมมือกับธนาคารสำคัญผลักดันให้เศรษฐกิจของประเทศเหล่านั้นมีพลังสามารถก้าวไปสู่สังคมอุตสาหกรรมทันสมัยภายในระยะเวลาเพียงไม่กี่ปี ส่วนการศึกษาของโรเซนสไตน์ – โรแดน เกี่ยวกับรัฐทางตอนใต้ของทวีปยุโรปก็ให้ข้อเสนอว่า เป็นความ

จำเป็นอย่างยิ่งขาดที่จะผลักดันให้เกิดการลงทุนและใช้ทรัพยากรเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม ซึ่งสามารถนำประเทศแถบนั้นก้าวไปสู่สังคมที่เจริญรุ่งเรืองได้ในเวลาอันรวดเร็ว

แนวความคิดนี้เกิดขึ้นร่วมสมัยกับนักคิดคนสำคัญชาวสหรัฐ ผู้ซึ่งเป็นศาสตราจารย์มหาวิทยาลัย ชื่อ วอลท์ รอสตอว์ และได้รับแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาประธานาธิบดีในช่วงเวลาตอนต้นของทศวรรษที่ 1950 แห่งคริสต์ศักราช (หรือระหว่างปี พ.ศ. 2493 – 2502) ในระยะนั้นระบบทุนนิยมประชาธิปไตยตกอยู่ในภาวะวิกฤตเพราะสหภาพโซเวียตเร่งขยายอิทธิพลเข้าครอบงำยุโรปตะวันออก และสนับสนุนให้จีนแผ่นดินใหญ่ทำการปฏิวัติล้มล้างรัฐบาลของนายพลเจียงไคเช็คได้สำเร็จ นอกจากนี้ ทั้งสหภาพโซเวียต (ในยุคนั้น) และจีนต่างโฆษณาและเรียกร้องให้รัฐต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐที่เพิ่งได้รับเอกราชใหม่ๆ หันไปปรับใช้ระบอบการปกครองแบบสังคมนิยมด้วยการชวนเชื่อว่าระบบดังกล่าวเป็นหนทางที่ดีที่สุดจะนำประเทศก้าวไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้ สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศผู้นำกลุ่มประเทศเสรีประชาธิปไตยมีความเห็นว่า การกระทำของโซเวียตเป็นการท้าทายอำนาจของตน และระบบทุนนิยม จึงพยายามหาหนทางตอบโต้ด้วยการเสนอแม่บทการพัฒนาตามแบบฉบับของทฤษฎีเศรษฐกิจกลุ่มนีโอ-คลาสสิก ดังนั้นรอสตอว์จึงเขียนหนังสือชื่อ ลำดับขั้นการพัฒนาเศรษฐกิจ ขึ้น ซึ่งเป็นแนวความคิดที่คล้ายคลึงกับนักวิชาการชาวยุโรปที่เพิ่งกล่าวถึงข้างต้น เพื่อให้เป็นแนวทางแก่รัฐด้อยพัฒนาในระบบทุนนิยมนำไปปรับใช้เป็นแม่บทของการพัฒนา

ใจความสำคัญที่รอสตอว์เสนอไว้ก็คือ การวาดภาพประวัติศาสตร์ของการพัฒนาโดยกำหนดระบบเศรษฐกิจออกเป็นขั้นๆ ได้แก่ ขั้นก่อนการพัฒนา ขั้นพร้อมที่จะก้าวกระโดด ขั้นกำลังเจริญเติบโตขั้นพัฒนาแล้ว และขั้นสังคมอุดมโภคิน เขากล่าวต่อไปอีกว่า การที่สังคมจะก้าวไปสู่ขั้นสูงถัดไปได้นั้นจำเป็นต้องบังคับระบบเศรษฐกิจให้สามารถทำการผลิตให้มากขึ้นเพื่อจะสะสมให้เพียงพอใช้ในการลงทุนต่อไป นอกจากนี้เขายังย้ำถึงการสร้างกลไกของรัฐ เพื่อสนับสนุนให้เกิดจำนวนผู้ประกอบการมากพอที่จะสร้างธุรกิจอุตสาหกรรมให้เจริญก้าวหน้าต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง

แนวความคิดดังกล่าวได้รับการยอมรับจากนักวิชาการสาขาต่างๆ เช่น เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา และมานุษยวิทยา ตลอดจนนักการเมืองและนักธุรกิจชั้นนำของสหรัฐฯ ดังนั้นแนวความคิดนี้จึงกลายเป็นแม่แบบการพัฒนา ซึ่งต่อมาเรียกกันว่า ทฤษฎีทำให้เกิดความทันสมัย หรือ ทฤษฎีความทันสมัย (Modernization Theory)

รูปแบบการพัฒนาตามทฤษฎีความทันสมัยนี้ย้ำถึงความพยายามเพื่อให้เกิดความเจริญสูงสุดทางเศรษฐกิจในสังคม โดยมีการจำแนกสังคมของโลกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ (1) สังคมประเพณี หรือสังคมเกษตร (2) สังคมทันสมัย หรือสังคมอุตสาหกรรม ดังนั้น หากจะพัฒนาสังคม

ประเภทแรกก็จะต้องเอาชนะความด้อยพัฒนา ความล้าหลังและแหวกผ่านประเพณีที่เป็นอุปสรรคกีดกันความเจริญ

ลักษณะของสังคมประเพณีนั้น ประชากรส่วนใหญ่อยู่ในสภาพว่างงานและทำงานไม่เต็มที่ คนได้รับค่าจ้างแรงงานน้อยไม่เพียงพอที่จะเลี้ยงสมาชิกครอบครัวให้มีชีวิตอยู่ในระดับมาตรฐานขั้นต่ำได้ ดังนั้น ประชากรจึงไม่สามารถเก็บออมทรัพย์ให้มีจำนวนมากพอที่จะใช้ในการลงทุนกิจการขนาดกลางและขนาดใหญ่ได้ ด้วยเหตุนี้ นักวิชาการกลุ่มทฤษฎีนี้จึงลงความเห็นว่า ถ้าหากสภาพด้อยพัฒนานี้ยังคงดำเนินอยู่ต่อไป ก็จะก่อให้เกิดความเสื่อมทรามแก่สังคมเพราะคนว่างงานเป็นจำนวนมากจะเป็นภาระแก่สังคมมากยิ่งขึ้น พวกเขาได้เสนอว่า รัฐบาลแต่ละประเทศจะต้องวางแผนเพื่อการพัฒนาและสร้างนโยบายส่งเสริมให้สังคมกลายเป็นสังคมอุตสาหกรรมให้ได้เพราะการพัฒนาตามแนวนี้จะเป็นการสร้างงานให้แก่ผู้ว่างงานและจะส่งผลให้สามารถเก็บภาษีอากรได้มากขึ้น ในขณะเดียวกัน คนก็สามารถออมทรัพย์และใช้เงินออมนั้นลงทุนต่อไปอีก ซึ่งจะทำให้ระบบเศรษฐกิจเจริญเติบโตขึ้น และจะหลุดพ้นจากความด้อยพัฒนาไปในที่สุด

แนวทางที่เพิ่งกล่าวถึงนี้ได้เคยนำเอาไปใช้อย่างได้ผลกับประเทศในยุโรปแล้ว แต่เมื่อนำเอาแนวทางนี้มาใช้กับประเทศในโลกรี่สาม จึงจำเป็นต้องปรับปรุงแนวทางเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศด้อยพัฒนา เพราะประเทศเหล่านี้ขาดเงินทุนเพื่อใช้ในการพัฒนา อันเป็นผลเนื่องมาจากการเก็บภาษีอากรจากภาคเกษตรกรรมได้จำนวนไม่มากนัก ดังนั้น รัฐบาลจึงจำเป็นต้องนำเงินทุนจากต่างประเทศเข้ามาใช้จ่ายเพื่อก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างขั้นพื้นฐาน (infrastructure) เช่น การประปา ไฟฟ้า เขื่อน ถนนหนทาง ท่าเรือ ท่าอากาศยาน การสื่อสารและเงินกองทุนช่วยเหลือกิจการอุตสาหกรรมที่รัฐ (รัฐวิสาหกิจ) ดำเนินการ อนึ่ง รัฐส่งเสริมให้ภาคเอกชนกู้ยืมเงินเพื่อใช้ลงทุนในกิจการอุตสาหกรรมในกิจการทุกสาขา เพื่อผลิตสินค้าส่งออกด้วยอัตราดอกเบี้ยต่ำเพื่อกระตุ้นให้เกิดการลงทุนขึ้น

อนึ่ง มีความจำเป็นที่จะนำเอาเทคโนโลยี ทั้งที่เป็นเครื่องจักรและวิธีการผลิตจากประเทศที่ร่ำรวยมาเร่งให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมให้เจริญอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้วัฒนธรรมและประเพณีใดๆ ที่ขัดขวางต่อระบบสังคมแบบใหม่ ก็จะถูกหาว่าล้าสมัยและเป็นอุปสรรคขัดขวางการพัฒนาจึงจำเป็นที่จะต้องเลิกหรือละทิ้งไปเสีย ในขณะเดียวกัน จุดมุ่งหมายในการผลิตสินค้าเกษตรจะเปลี่ยนมาเน้นการผลิตพืชเศรษฐกิจเพื่อการส่งออกและผลิตวัตถุดิบเพื่อป้อนโรงงานอุตสาหกรรม ดังนั้น การส่งเสริม “การปฏิวัติเขียว” เพื่อเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้นจึงเป็นงานสำคัญของรัฐบาลต่างพยายามให้บรรลุผล อย่างไรก็ตาม วิธีการดำเนินงานพัฒนาตามแนวนี้ รัฐบาลไม่จำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรทั้งหมด แต่จะร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับเกษตรกรที่สามารถทำให้เป้าหมายการพัฒนาสัมฤทธิ์ผล นั่นคือเกษตรกรระดับกลางและเกษตรกรร่ำรวย

ทฤษฎีความทันสมัยได้เข้าถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานการพัฒนาตามนโยบายและแผน ซึ่งจัดทำขึ้นโดยรัฐบาลกลาง ผู้วางแผนจะมองเห็นสภาพทั้งหมดของสังคมและจะกลั่นกรองโครงการพัฒนาที่ส่งขึ้นมาจากเบื้องบน แล้วจึงสั่งการให้ดำเนินการพัฒนาตามแผนการในท้องถิ่นต่างๆ ทั่วประเทศ ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะจัดระบบราชการให้มีประสิทธิภาพเพื่อสามารถนำนโยบายและโครงการพัฒนาไปดำเนินการในส่วนภูมิภาค เราจึงพบเห็นได้ว่าระบบราชการมีลักษณะเป็นแบบรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง มีการติดต่อสื่อสารและสั่งการตามลำดับชั้น มีการควบคุมองค์การอย่างรัดกุม และมีบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในงานเกือบทุกสาขา อาจกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ระบบราชการได้ปรับใช้ตามแนวความคิดของนักสังคมวิทยาชื่อแมกซ์ เวเบอร์ อย่างเคร่งครัดเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

กลุ่มผู้ปกครองของเกาหลีใต้ในยุคสาธารณรัฐที่ 3 ประกอบด้วยนายทุน-ทหารและข้าราชการชั้นสูง-นายทุนต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ สหรัฐอเมริกาได้ร่วมกันยึดอำนาจของรัฐและกำหนดแผนพัฒนาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กลุ่มตนต้องการ นั่นคือ การทำให้ประเทศเกาหลีใต้กลายเป็นสังคมอุตสาหกรรมในระบบทุนนิยม

กลุ่มผู้ประกอบการหรือนายทุนทำการสะสมทุนในยุคที่อเมริกาครอบงำประเทศและได้ร่วมกับบริษัทของสหรัฐเพื่อสร้างธุรกิจอุตสาหกรรมตามยุทธศาสตร์การผลิตเพื่อการส่งออกตั้งแต่ทศวรรษที่ 1960 เรื่อยมา รวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในด้านการให้สิทธิพิเศษมากมาย เพื่อให้ธุรกิจอุตสาหกรรมเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งกลายเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลทางเศรษฐกิจของประเทศมาก อาทิเช่น กลุ่มซัมซุง กลุ่มฮุนได กลุ่มเคอู และกลุ่มล็กกี สตาร์ เป็นต้น กลุ่มเซโบลล์ขนาดใหญ่มีจำนวนทั้งสิ้นราว 30 กลุ่มได้ควบคุมทรัพย์สินทางเศรษฐกิจของประเทศไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ที่เดียว

- จากอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมากสู่อุตสาหกรรมหนักเพื่อการส่งออก
รัฐบาลเกาหลีใต้ได้เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกด้วยการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนทุกทางตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 1 (ค.ศ. 1961 - 1966) ในขณะเดียวกัน ก็ได้ขยายอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้าที่สำคัญ ซึ่งได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตถ่านหิน ซีเมนต์ ปูน เหล็กกล้า และโรงกลั่นน้ำมัน เป็นต้น ในแผนพัฒนาฉบับที่ 2 (ค.ศ. 1967 -1971) รัฐบาลได้เน้นการขยายฐานของโครงการสร้างอุตสาหกรรมส่งออกให้ใหญ่ยิ่งขึ้นเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันสินค้าอุตสาหกรรมในตลาดโลกด้วยการเร่งระดมเงินทุนและการลงทุนจากต่างประเทศ

รัฐบาลเกาหลีใต้ได้ปรับใช้แนวความคิดของนักทฤษฎีความทันสมัยนี้ตั้งแต่แรกเริ่มในการพัฒนาประเทศแล้ว ดังจะเห็นได้ว่า เนื้อหาของแผนพัฒนาฉบับที่ 1 ย้ำถึงบทบาทของรัฐที่จะเข้าไปทำหน้าที่กำหนดมาตรการจูงใจเพื่อขยายการส่งออก อนึ่ง ปัจจัยสำคัญที่ทำให้บทบาทของรัฐสามารถดำเนินการให้บรรลุผลตามเป้าหมายก็คือ เจตนารมณ์ของผู้นำประเทศและกลุ่มนักธุรกิจที่เห็นพ้องต้องกันกับนโยบายส่งเสริมการส่งออกในสินค้าประเภทอุตสาหกรรมเพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศ อย่างไรก็ตาม จะขอกล่าวในที่นี้ว่า มาตรการส่งเสริมการส่งออกในระยะแรกเริ่มจะมีลักษณะเป็นแบบลองผิดลองถูกและมีการเพิ่มมาตรการชนิดต่างๆ มากขึ้นเรื่อยๆ แต่ในบางขณะ ก็ยกเลิกมาตรการบางอย่างที่ใช้ไม่ได้ผล ทั้งนี้เพื่อต้องการย้ำว่าสูตรสำเร็จของนโยบายด้านนี้ไม่เป็นที่แน่นอนตายตัว มักจะแปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ของตลาดและการเมืองของโลกอยู่เสมอ

รัฐบาลเกาหลีใต้มีบทบาทสำคัญในการแทรกแซงการดำเนินงานตามนโยบายส่งเสริมการส่งออก ทั้งในส่วนที่กำหนดมาตรการจูงใจ ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนรวมทั้งตั้งสถาบันเพื่อทำหน้าที่ในด้านนี้โดยตรงตั้งแต่ต้นทศวรรษที่ 1960 เรื่อยมา

ต่อมา แผนพัฒนาประเทศฉบับที่ 3 (ค.ศ. 1972 - 1976) เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมหนักและเคมีภัณฑ์ ทั้งนี้เพราะเล็งเห็นว่า การแข่งขันราคาสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมากจะเกิดขึ้นอย่างรุนแรงกับสินค้าประเภทเดียวกันจากประเทศกำลังพัฒนาทั่วโลก ที่เร่งรัดการพัฒนาอุตสาหกรรมประเภทนี้ ทำให้รัฐบาลเกาหลีได้หันไปพัฒนาการผลิตสินค้าประเภททุน เช่น เรือเดินสมุทร เครื่องจักรรถยนต์และรถบรรทุก ตู้เย็น เครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ และเคมีภัณฑ์ เป็นต้น เมื่อรัฐบาลกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาไว้แบบนี้ บริษัทเอกชนจึงขานรับและทุ่มเทการลงทุนเพื่อผลิตสินค้าดังกล่าว โดยได้รับการสนับสนุนทุกทางจากภาครัฐ

- อุตสาหกรรมไอทีและเทคโนโลยีระดับสูง

นับตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1990 กลุ่มบริษัทซัมซุง และแอลจีซึ่งเป็นผู้นำในการผลิตสินค้าประเภทอิเล็กทรอนิกส์ได้เร่งพัฒนาการผลิตสินค้าประเภทคอมพิวเตอร์และเครื่องมือสื่อสารคมนาคม ในขณะเดียวกัน บริษัทขนาดกลางและขนาดใหญ่อื่นๆ ต่างเร่งลงทุนในอุตสาหกรรมประเภทนี้ ทำให้มีการพัฒนาสินค้าประเภทแผงไอซี (integrated circuit) เซมิ-คอนดักเตอร์ (semi-conductor) และอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีทางการสื่อสาร (information technology) ของเกาหลีใต้ เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว

นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1997 เป็นต้นมา สินค้าที่ได้กล่าวถึงข้างต้นได้กลายเป็นตัวจักรสำคัญในวงการธุรกิจอุตสาหกรรมของเกาหลีใต้ โดยมีอัตราความเจริญเติบโตมากถึงร้อยละ 18.8 ต่อปี ในปี

ค.ศ. 1997 มูลค่าการส่งออกสินค้าประเภทไอทีและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกันมีราว 31.3 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ และเพิ่มเป็น 51.7 เป็น 61.1 และ เป็น 74.7 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี ค.ศ. 2001 ปี 2002 และปี 2003 ตามลำดับ ทำให้สัดส่วนของสินค้าประเภทนี้มีมากกว่าร้อยละ 34 ของสินค้าส่งออกของประเทศทั้งหมด และยังผลให้เกาหลีใต้ได้เปรียบดุลการค้ากับต่างประเทศเป็นจำนวนมาก

ประธานาธิบดีคิม เดจุง (ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี ระหว่าง ค.ศ. 1998 – 2002) ได้ประกาศแผนพัฒนาอุตสาหกรรมประเภทนี้ในปี ค.ศ. 2000 ว่า รัฐบาลได้ลงทุนก่อสร้างปัจจัยพื้นฐานของอุตสาหกรรมไอที รมรงค์ให้ครูและนักเรียนมีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้ในทุกห้องเรียน ข้าราชการที่พลเรือนและทหารต้องมีความรู้ในด้านคอมพิวเตอร์ สนับสนุนการเรียนรู้แบบ e-learning และพัฒนา online games และ cyberspace

ในยุคปัจจุบัน รัฐบาลเกาหลีใต้ทำให้เกาหลีใต้เป็นสังคมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูง

เรื่องที่ 3 กระบวนการ

- องค์การวางแผนพัฒนา

สิ่งแรกที่ผู้นำเกาหลีใต้ในขณะนั้นกระทำเพื่อให้เจตนารมณ์ของตนบรรลุเป้าหมายก็คือ ตั้งกระทรวงคณะกรรมการวางแผนเศรษฐกิจ (Ministry of Economic Planning Board – EPB) ในวันที่ 22 กรกฎาคม ค.ศ. 1961 หรือเพียง 67 วันหลังจากที่นายพลปึก จุงฮี ทำการยึดอำนาจจากประธานาธิบดีซิงมัน รี การตั้งกระทรวงใหม่ก็เพื่อระดม “ผู้รู้” ทั่วประเทศมาทำการวางแผนพัฒนาประเทศฉบับที่หนึ่งและประกาศใช้ทันทีในปีต่อมา (แผนพัฒนาฉบับที่หนึ่งมีกำหนดห้าปีระหว่าง ค.ศ. 1962 – 1967)

กระบวนการในการจัดตั้งกระทรวงใหม่ (ต่อไปจะเรียกว่า “กระทรวงวางแผน”) นี้เป็นไปอย่างรีบร้อนด้วยการยุบกระทรวงฟื้นฟูบูรณประเทศ ซึ่งมีหน่วยงาน (กรม) การวางแผนภูมิภาคอยู่แล้ว และดึงเอาสำนักงานสถิติแห่งชาติจากกระทรวงมหาดไทยและสำนักงบประมาณจากกระทรวงการคลังมารวมกันไว้ในองค์กรใหม่เพื่อให้มีหน้าที่ในการวางแผนและมีอำนาจในการควบคุมกระทรวงอื่นๆ ให้ปฏิบัติตาม เพราะทำหน้าที่ในการควบคุมการใช้จ่ายและงบประมาณด้วย นอกจากนี้ เหตุผลในการตั้งเป็นรูป “คณะกรรมการ” ก็เพื่อจะยกฐานะให้อยู่เหนือกระทรวงทบวงกรมอื่นๆ และให้รองนายกรัฐมนตรีเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวางแผนอีกตำแหน่งหนึ่ง รองนายกรัฐมนตรีเป็น

ตำแหน่งสูงทางการเมืองรองจากนายกรัฐมนตรี และประธานาธิบดีเท่านั้น และเป็นตำแหน่งที่จะก้าวไปแทนที่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในกรณีที่ตัวนายฯ ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้

ภาระหน้าที่ของกระทรวงวางแผนขยายออกไป เมื่อมีการจัดตั้งกรมที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าเงินทุนจากต่างประเทศ อีกทั้งเปลี่ยนแปลงชื่อกรมวางแผนตัวสินค้ามาเป็นกรมจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อทำหน้าที่ในการวางแผนด้านแรงงานที่มีฝีมือและส่งเสริมเทคโนโลยี และจัดการนโยบายทางวิทยาศาสตร์หน่วยงานที่เพิ่งกล่าวถึงนี้ได้จัดตั้งขึ้นในช่วงเวลาที่ต่างกันภายในปีแรกของการตั้งกระทรวง

ในด้านการวางแผนนั้น ได้ขยายกองวางแผนส่วนรวมเป็นกรมอุตสาหกรรมที่หนึ่ง ที่สอง และที่สาม ต่อมา กรมเหล่านี้ก็ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ เช่นว่า ไม่มีงานเพียงพอ และไม่เหมาะสม จึงมีการยุบและจัดตั้งหน่วยงานใหม่อีกหลายครั้งหลายหน จนกระทั่งมีการเลือกตั้งทั่วไปในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1962 โดยนายพลปัก จุงฮี ลาออกจากการเป็นทหารและสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี ซึ่งเขาได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งอย่างท่วมท้น

กระทรวงวางแผนแบ่งหน่วยงานออกเป็น 5 กรม คือ กรมวางแผนเศรษฐกิจ กรมงบประมาณ กรมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (เนื่องจากในยุคนั้นเกาหลีได้ขาดเงินที่จะใช้ในการลงทุน ทั้งในภาครัฐและเอกชน จึงต้องอาศัยการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศเป็นหลัก หน้าที่ของกรมนี้ก็คือการหาแหล่งเงินกู้ให้แก่รัฐบาลและเอกชน โดยเป็นผู้ค้ำประกันเงินกู้ในนามรัฐบาล) และกรมจัดการทางเทคโนโลยี ส่วนสำนักงานสถิติเป็นหน่วยงานอิสระ แต่อยู่ภายใต้กระทรวงวางแผน อนึ่ง เพื่อให้มีการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนอื่นๆ จึงได้มีการตั้งสำนักงานความร่วมมือในการวางแผนและการจัดการขึ้นในเวลาต่อมา

คณะผู้บริหารประเทศเกาหลีใต้ในยุคใหม่ ได้ใช้กระทรวงวางแผนเป็นหัวหอกในการ “นำ” การพัฒนาระบบทุนนิยมโดยรัฐจะควบคุมกำกับให้ภาครัฐและเอกชนดำเนินงานตามทิศทางที่ได้กำหนดไว้ในแผนและเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่จะให้เกาหลีกลายเป็นสังคมอุตสาหกรรมภายในระยะเวลาอันสั้น ดังนั้น กระทรวงวางแผนจึงมีความสำคัญ ดังนี้

(1) มีอำนาจอย่างเพียงพอตั้งแต่เริ่มแรกที่จัดตั้งขึ้น เพราะเป็นกระทรวงที่มีอำนาจเหนือกระทรวงอื่นๆ ในระบบราชการ ผู้มีอำนาจลำดับที่สามของประเทศทำหน้าที่เป็นหัวหน้างานหลักนี้ ก่อให้เกิดการยอมรับนับถือและความยำเกรง ทั้งในด้านกฎหมายและด้านส่วนตัว เพราะรองนายกรัฐมนตรีมีศักดิ์และสิทธิ์สูงกว่ารัฐมนตรีของกระทรวงต่างๆ ในคณะรัฐมนตรี ทำให้รัฐมนตรีกระทรวงวางแผนมีอิทธิพลและอำนาจเหนือองค์กรอื่นๆ ในภาครัฐบาล

(2) สามารถบีบบังคับให้หน่วยงานของรัฐและเอกชนรับผิดชอบในการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้และยอมรับแผนงานที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากกระทรวงวางแผนที่ได้กระทำขึ้น

(3) อำนาจหน้าที่ของกระทรวงวางแผนได้รับการยอมรับและปฏิบัติตามอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นองค์กรที่มีทั้งกรมงบประมาณและกรมความร่วมมือทางเศรษฐกิจซึ่งทำหน้าที่ในการหาและบริหารแหล่งเงินทุน จากภายในและภายนอกประเทศแก่โครงการของรัฐและโครงการการลงทุนของรัฐกิจเอกชน

จะเห็นได้ว่า ระบบการจัดองค์การของกระทรวงวางแผนที่รวมเอาหน่วยงานวางแผนและหน่วยงานงบประมาณการบริหารการเงินมาไว้ในกระทรวงเดียวกันนั้น ก่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการพัฒนาประเทศมาก เพราะองค์กรเช่นนี้มีหน้าที่ด้านส่งเสริมและคอยกำกับไปพร้อมๆ กัน ทำให้การวางแผนสามารถกระทำอย่างได้ผล เนื่องจากกรมงบประมาณทำหน้าที่แบ่งสรรเงินให้เป็นไปตามแผน/โครงการที่ได้กำหนดไว้ อนึ่ง สำนักงานสถิติก็ทำหน้าที่ป้อนข้อมูลเพื่อการวางแผนและการจัดสรรเงินงบประมาณ จึงได้รับความเชื่อถือและเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะสามารถบริการด้านข้อมูลตามที่ต้องการ

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทางด้านเทคโนโลยีนั้น ทางกรมได้กำหนดแผนระยะสั้นและระยะยาวในด้านอุปสงค์และอุปทานด้านแรงงานฝีมือ กำหนดแผนการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับแผนการพัฒนาประเทศ และให้คำแนะนำแก่สถานศึกษาฝึกอบรมนักเรียนนักศึกษาในด้านวิทยาศาสตร์ วิศวกรรม ช่างฝีมือ และการถ่ายทอดเทคโนโลยี ส่วนทางด้านสังคมศาสตร์นั้นได้เน้นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวิชาการตลาดต่างประเทศ ซึ่งถือว่ามีความสำคัญยิ่งต่อการผลิตและเทคโนโลยีในการผลิตให้เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคโดยตรง

นอกจากนี้การปฏิวัติในปี ค.ศ. 1961 ยังผลให้มีการใช้อำนาจโดยกลุ่มนายทหารในการปกครองประเทศแบบเผด็จการเบ็ดเสร็จและปราศจากการคานอำนาจจากรัฐสภาเพราะถูกยุบไป การผูกขาดอำนาจของนายพลปัก จุงฮี ผสมกับวัฒนธรรมการยึดถืออำนาจนิยม ทำให้ผู้นำประเทศกระทำการใดๆ โดยปราศจากการต่อต้านอย่างเปิดเผยจากคนในชาติ อนึ่ง เพื่อปกป้องการครองอำนาจทางการเมืองและการทหารของคนกลุ่มนี้ไว้จึงมีการตั้งกรมสืบราชการลับ ทำหน้าที่สืบเสาะข่าวสารของผู้ประสงค์ร้ายกับรัฐบาลและสามารถใช้อำนาจมีดจัดการกับคนเหล่านั้นได้โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการยุติธรรมตามกฎหมาย (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคของสาธารณรัฐที่ 4 ค.ศ. 1972 – 1979)

การรวบอำนาจเช่นนี้ ก่อให้เกิดการกระจุกตัวของการใช้อำนาจอย่างเหลือเฟือของผู้นำ และสำนักเลขาธิการทำเนียบประธานาธิบดี รวมทั้งกระทรวงวางแผนที่นายพลปัก จุงฮีสั่งให้ก่อตั้งขึ้น นอกจากนี้หน่วยงานทั้งสองนี้ได้กลายเป็นที่รวมบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและมีชื่อเสียงของประเทศ เพราะได้รับการขอร้องจากนายพลปัก จุงฮีให้มาร่วมกันทำงานเพื่อชาติ ซึ่งเป็นที่แน่นอนที่สุดว่า พวกเขาจะได้รับผลตอบแทนและความก้าวหน้าในหน้าที่การงานอย่างเต็มที่ ปราบกฏการณ์ดังนี้

ก่อให้เกิดระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และปราศจากการโต้แย้งจากฝ่ายใดๆ นอกจากนี้ข้าราชการในระดับต่ำลงมาจะปฏิบัติตามคำสั่งของหัวหน้าอันเป็นการสร้างระบบราชการที่ทุกคนต้องมีวินัย และเสียสละ เพื่อความสำเร็จของงานที่ได้รับมอบหมายประดุจดังระบบของทหาร

ผลแห่งการใช้อำนาจก่อให้เกิดผลลัพธ์ดังนี้

(1) การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่หนึ่ง ได้เขียนขึ้นอย่างรีบเร่งภายในเวลาเพียง 6 เดือน ซึ่งทำให้หน่วยงานของรัฐทุกกระทรวงต่างหันหน้าเข้าหากันเพื่อจัดทำแผน ในแผนแม่บทรวมนั้นเป็นผลจากการเสนอโครงการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและโครงการก่อสร้างปัจจัยพื้นฐานโดยกรมวางแผนทำการคัดเลือกลำดับความสำคัญเพื่อเสนอต่อกรมงบประมาณในการอนุมัติเงินงบประมาณให้ดำเนินการทันที วิธีการดังนี้ทำให้กระทรวงวางแผน สามารถควบคุมให้แผนพัฒนาได้รับการนำไปปฏิบัติเพราะหากกระทรวงต่างๆ เสนอโครงการที่มีอยู่ในแผนแล้ว กระทรวงการวางแผนก็จะเสนอให้อยู่ในลำดับต้นๆ และจะได้รับการอนุมัติพร้อมกับงบประมาณที่ต้องการ

(2) คณะรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ

องค์กรเกี่ยวกับคณะรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจมี 2 ลักษณะคือ สภาคณะรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ (ซึ่งเป็นแบบทางการ) และการประชุมคณะรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ (ซึ่งเป็นการประชุมปรึกษาหารือที่ไม่เป็นทางการ) สภาคณะรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจมีหน้าที่เตรียมงานและโครงการก่อนจะเข้าสู่ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี หากงานและโครงการใดไม่ได้ส่งผ่านให้สภาคณะรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจพิจารณา ก่อน ก็ไม่สามารถนำเข้าสู่ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีได้ ส่วนการประชุมคณะรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจนั้นเป็นการประชุมที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งรองนายกรัฐมนตรีจัดประชุมขึ้นเพื่อปรึกษาหารือในประเด็นที่เกี่ยวกับการวางแผนนโยบาย ในองค์กรทั้งสองที่กล่าวถึงนี้ รองนายกรัฐมนตรีจะมีบทบาทสำคัญในการชักนำและใช้อำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ต่อรัฐมนตรีคนอื่นๆ ให้เห็นคล้อยตามกับนโยบายและแผนงานในการพัฒนาของรัฐและโครงการให้ความช่วยเหลือแก่ภาคธุรกิจเอกชน

(3) สรุปผลเศรษฐกิจรายเดือน

กระทรวงวางแผนจะทำการสรุปผลภาวะเศรษฐกิจให้แก่ประธานาธิบดีในหัวข้อเรื่องดังนี้ จำนวนผลผลิตทางด้านอุตสาหกรรม ราคาสินค้า ดุลการชำระเงิน สถานการณ์ทางการเงินและการคลังของประเทศ และเน้นพยากรณ์แนวโน้มของภาวะเศรษฐกิจระยะสั้น การสรุปผลนี้กระทำขึ้นที่สำนักงานของกระทรวงวางแผน โดยมีประธานาธิบดี รัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ สมาชิกรัฐสภาจากพรรครัฐบาลและพรรคฝ่ายค้าน และสื่อมวลชนเข้าร่วมรับฟัง การบรรยายสรุปผลเศรษฐกิจ

รายเดือนนี้ยังก่อให้เกิดผลทางด้านการประชาสัมพันธ์ในการดำเนินงานของรัฐและภาคเอกชนต่อสาธารณชนอีกด้วย

(4) กระทรวงมหาดไทย

ประธานาธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดและนายกเทศมนตรี ทำให้อำนาจของผู้ว่าประเทศมีอยู่เหนือผู้ปกครองส่วนท้องถิ่น และสามารถสั่งการให้พวกเขาปฏิบัติภารกิจสนองตอบนโยบายของรัฐบาลกลางโดยทันที อย่างไรก็ตาม มีโครงการหลายโครงการที่อาจจัดทำขึ้นโดยไม่จำเป็นต้องผ่านกระทรวงมหาดไทย เพราะมีการสั่งการโดยตรงจากรัฐบาลกลางไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายกเทศมนตรีเลย ทั้งนี้เพื่อลดขั้นตอนการส่งผ่านเรื่องรีบด่วนไปตามสายงานนั่นเอง

(5) องค์กรใกล้ชิดกับประธานาธิบดี

ประธานาธิบดี ปีก จุงฮี และประธานาธิบดี ชุน ดูฮวาน ให้ความสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลักในการบริหารประเทศ ผู้นำประเทศจึงมีส่วนสำคัญในทุกขั้นตอนของกระบวนการพัฒนา กล่าวคือ ขั้นการสร้างนโยบาย ขั้นการดำเนินงาน และขั้นการประเมินผล ดังนั้น เพื่อให้ประธานาธิบดีสามารถติดตามความก้าวหน้าอย่างใกล้ชิด จึงได้มีการตั้งหน่วยงานเฉพาะขึ้น 2 หน่วยงาน คือ คณะที่ปรึกษา และสำนักเลขาธิการประธานาธิบดีเพื่อทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลและสนับสนุนแนวคิดของผู้นำประเทศทุกกรณี

(6) การรายงานประจำปี

รายงานประจำปีเป็นรายงานที่จัดทำขึ้นเพื่อเสนอต่อประธานาธิบดี โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดผลต่อคณะทำงาน (คนและกลุ่มคนที่ทำงานทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน) ในแง่การสร้างสรรค์และพยายามที่จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในเป้าหมายการพัฒนาของชาติ ในเดือนธันวาคมของทุกปีสำนักเลขาธิการประธานาธิบดีจะแจ้งให้แต่ละองค์กรหลักว่าการรายงานนั้นควรจะครอบคลุมเรื่องอะไรบ้าง และควรใช้เวลาในการเสนอรายงานนานเท่าใด (โดยปกติแล้วจะใช้เวลาหน่วยงานละ 1 ชั่วโมง)

(7) สถาบันวิจัยของรัฐ

การมองเห็นการณ์ไกลของผู้บริหารรัฐบาลของเกาหลีใต้มิได้จำกัดอยู่กับสภาพแวดล้อมหรือความเชื่อตามสามัญสำนึกเท่านั้น แต่เป็นการมองภาพสังคมสาธารณรัฐเกาหลีผ่านทางกฎเกณฑ์ที่เป็นเหตุเป็นผลและข้อมูลที่ได้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ดังนั้น สถาบันวิจัยของรัฐจึงได้รับการจัดตั้งขึ้นเพื่อศึกษาค้นคว้าและใช้ในการสร้างแผนพัฒนาฉบับที่สอง อนึ่ง สถาบันวิจัยเป็นที่รวมของนักวิชาการชั้นนำของประเทศ และเชื้อเชิญชาวเกาหลีที่อพยพไปตั้งถิ่นฐานนอกประเทศให้

กลับมาทำงานให้กับประเทศชาติทั้งเป็นการชั่วคราวและถาวร รัฐบาลได้ตั้งงบประมาณเพื่อการวิจัยอย่างเพียงพอ รวมทั้งตั้งเงินเดือนสูงกว่าเงินเดือนของข้าราชการทั่วไปเพื่อดึงดูดคนที่มีความรู้เข้ามาทุ่มเทกับการทำงานวิจัย

อย่างไรก็ตาม ต่อมาในยุครัฐบาลของนายคิม ชังแซม (ค.ศ. 1993-1997) ผู้ซึ่งยึดนโยบาย “ราษฎร์นำ-รัฐหนุน” ได้ประกาศยุบกระทรวงคณะกรรมการวางแผนเศรษฐกิจ และนำมารวมอยู่กับการคลัง โดยตั้งชื่อว่า “กระทรวงการคลังและเศรษฐกิจ” เพื่อให้องค์กรนี้มีขนาดเล็กลง แต่เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น การยุบรวมกระทรวงดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงการสิ้นสุดบทบาทการเป็นผู้นำของรัฐบาลต่อการพัฒนา นั่นหมายถึงการเน้นถึงระบบเศรษฐกิจแบบใหม่ที่ปลอดจากการควบคุมและการปกป้องที่ปราศจากเหตุผลอันควร อีกทั้งเป็นระบบที่ประกันการควบคุมด้วยกลไกทางธุรกิจของตนเอง และการแข่งขันที่เป็นธรรม รัฐบาลยังอ้างถึงการพัฒนาเศรษฐกิจในระบบตลาดเสรียิ่งขึ้น ส่งเสริมให้มีการลงทุนและการกระจายอำนาจทางเศรษฐกิจให้กว้างขวาง รวมทั้งเน้นการวิจัยพัฒนาในธุรกิจอุตสาหกรรม ทั้งนี้เพราะในศตวรรษที่ 21 ความแข็งแกร่งของชาติจะวัดได้จากระดับการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- กลไกในการส่งเสริมอุตสาหกรรม และการส่งออก

การมุ่งใจในการส่งเสริมอุตสาหกรรมและการส่งออกในทศวรรษที่ 1960 เป็นไปในรูปของการกำหนดสิทธิพิเศษทางภาษีอากร และระบบสิทธิพิเศษทางเงินกู้ชนิดต่างๆ ให้แก่อุตสาหกรรมการส่งออก ในแง่ของการให้สิทธิพิเศษทางภาษีอากรนั้น มาตรการมุ่งใจประกอบไปด้วย (1) การยกเว้นไม่เก็บค่าธรรมเนียมศุลกากรสินค้าวัตถุดิบที่นำเข้าและสินค้าสำเร็จรูป รวมทั้งสินค้าประเภททุนที่จะใช้ในการผลิตเพื่อการส่งออก (2) การยกเว้นไม่เก็บภาษีทางอ้อมในวัตถุดิบสำเร็จรูปและรายได้จากการส่งออก (3) การให้ส่วนลดภาษีทางตรงในรายได้ที่ได้รับจากกิจกรรมส่งออก (4) มีการตั้งกองทุนด้วยเงินที่เก็บมาจากภาษีเพื่อใช้ในการพัฒนาตลาดใหม่ในต่างประเทศ และใช้ในการทดแทนการสูญเสียที่เกิดขึ้นจากการส่งออก และ (5) การให้เงินทดแทนในค่าเสื่อมของทรัพย์สินถาวรที่ใช้ในการผลิตเพื่อการส่งออกโดยตรง

ส่วนระบบสิทธิพิเศษด้านเงินกู้ ได้แก่ การให้สินเชื่อระยะสั้นและระยะยาวเพื่อซื้อสินค้าประเภทวัตถุดิบและการลงทุน นอกจากนี้มีการยกเว้นภาษีการนำเข้าวัตถุดิบประเภทใช้สิ้นเปลือง เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น อนึ่ง รัฐบาลได้ประกาศใช้นโยบายปรับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางการค้าและเศรษฐกิจอยู่เสมอ รวมทั้งได้ตั้งสถาบันเพื่อดำเนินการสนับสนุนการส่งออกหลายหน่วยงาน

อนึ่ง รัฐบาลได้สนับสนุนการส่งออก ดังนี้

(1) การพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน (infrastructure development)

การลงทุนสร้างปัจจัยพื้นฐาน เช่น ท่าเรือ ท่าอากาศยาน โทรศัพท์ โทรเลข ถนนหนทาง และสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ ในเขตเมืองและนิคมอุตสาหกรรมของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ผลักดันให้ผู้ประกอบการและบริษัทอุตสาหกรรมตัดสินใจริเริ่มและขยายธุรกิจให้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว รัฐบาลได้ให้ความสนใจและทุ่มการลงทุนสร้างปัจจัยพื้นฐานนี้อย่างต่อเนื่องเพื่อรับกับการขยายตัวของธุรกิจอุตสาหกรรมของประเทศ

(2) การก่อตั้งบริษัทการค้าทั่วไป (general trading companies)

เนื่องจากอัตราส่วนการส่งออกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติของเกาหลีใต้ได้เพิ่มจากร้อยละ 5 ในปี ค.ศ. 1965 มาเป็น 24.8 ในปี ค.ศ. 1975 หรือคิดเป็นอัตราการเพิ่มถึงร้อยละ 40 ต่อปีในช่วงเวลาดังกล่าว ในขณะที่เดียวกัน การนำเข้าสินค้าเข้าก็เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 30 ต่อปี กล่าวคือ การนำเข้าคิดเป็นสัดส่วนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติจากร้อยละ 13.2 ในปี ค.ศ. 1965 มาเป็นร้อยละ 35.5 ในปี ค.ศ. 1975 ทำให้รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะจัดตั้งบริษัทการค้าทั่วไปเพื่อทำหน้าที่เฉพาะทางด้านกรนำเข้าและส่งออกเพื่อให้สอดคล้องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของประเทศ นอกจากนี้ แนวความคิดดังกล่าวยังเป็นผลมาจากการผันผวนของภาวะเศรษฐกิจโลก เช่น การขึ้นราคาน้ำมันอย่างฉับพลันในปี ค.ศ. 1973 - 1974 และลัทธิกีดกันทางการค้า อนึ่ง ประธานาธิบดีปึก จุงฮี ได้ตั้งเป้าหมายหลังที่ได้รับเลือกเป็นผู้นำประเทศในปี ค.ศ. 1972 ว่า ในช่วงปลายทศวรรษที่ 1970 เกาหลีใต้จะต้องส่งสินค้าออกมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเป็น 10 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ

ดังนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น รัฐบาลจึงมอบหมายให้กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมริเริ่มและให้การสนับสนุนจัดตั้งบริษัทการค้าทั่วไปขึ้นในปี ค.ศ. 1975 ตามแบบของญี่ปุ่นและไต้หวัน ที่ได้รับความสำเร็จมาแล้ว

รัฐบาลได้ให้สิทธิพิเศษและช่วยเหลือทางด้านเงินทุนด้วยอัตราดอกเบี้ยต่ำมากมายแก่บริษัทการค้าทั่วไปเพื่อให้สามารถขยายจำนวนและมูลค่าที่ส่งออกและนำเข้าเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้รัฐบาลยังได้จัดงาน "วันส่งออก" โดยมอบเกียรติยศสูงสุดแห่งชาติให้แก่บริษัทการค้าที่สามารถขายสินค้ามีมูลค่าสูงสุด ผลที่ได้รับก็คือ ในปี ค.ศ. 1980 บริษัทประเภทนี้สามารถส่งสินค้าออกเป็นอัตราร้อยละ 43.6 ของสินค้าส่งออกทั้งหมด และนำเข้าร้อยละ 7.4

(3) การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม (industrial estates)

รัฐบาลได้ช่วยเหลือในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม รวมทั้งนิคมการผลิตเพื่อการส่ง

ออกโดยเฉพาะและให้การบริการต่างๆ ที่จำเป็นในการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมโดยคิดค่าบริการในอัตราต่ำเป็นพิเศษ อนึ่ง นิคมอุตสาหกรรมนี้ใช้เป็นแหล่งให้ชาวต่างประเทศเข้าไปลงทุนด้วย

นิคมอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ตั้งขึ้นในระหว่างปี ค.ศ. 1969 - 1970 โดยที่รัฐบาลได้ออกกฎหมายพิเศษให้นิคมต่างๆ สามารถทำตามกระบวนการพิธีศุลกากรและเอกสารสำคัญทุกอย่าง ณ ที่นิคมนั้นๆ อันเป็นการให้ความสะดวกแก่ธุรกิจอุตสาหกรรมในการส่งออก

ผลการดำเนินงานตามนโยบายส่งเสริมการส่งออกในช่วงทศวรรษที่ 1960 และ 1970 ได้รับความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจมาก นั่นคือ มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว คือ จาก 54.8 ล้านดอลลาร์ฯ ในปี ค.ศ. 1962 มาเป็น 10.7 พันล้านเหรียญในปี ค.ศ. 1970 และ 175 พันล้านเหรียญในปี ค.ศ. 1980 (คิดเป็นร้อยละ 2.4, 11.7 และ 31.0 ของมวลรวมประชาชาติในช่วงปีเดียวกัน)

อย่างไรก็ตาม ผลเสียที่เกิดขึ้นตามมาหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของโลก ในช่วงปี ค.ศ. 1979 - 1981 ซึ่งผลผลิตตกต่ำมาก ทำให้อัตราความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจติดลบถึง 5.2 เปอร์เซ็นต์ อันเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของสาธารณรัฐเกาหลีนับตั้งแต่เริ่มพัฒนาเศรษฐกิจเป็นต้นมา อัตราเงินเฟ้อมีถึงร้อยละ 32 และดุลการชำระเงินขาดดุลเป็นจำนวนมาก

นักเศรษฐศาสตร์และนักวิเคราะห์ทางการเมืองได้อธิบายถึงวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจครั้งนั้นว่ามีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายอย่างซึ่งไม่จำกัดเฉพาะแต่ความวุ่นวายทางการเมืองภายหลังอาสัญกรรมของประธานาธิบดีปาร์ค จุงฮี ในปี ค.ศ. 1979 เท่านั้น ปัจจัยอื่นๆ ที่นำความหายนะมาสู่ภาวะเศรษฐกิจในช่วงนั้น ได้แก่ การที่รัฐบาลเข้าไปมีบทบาทเกินขอบเขตต่อการพัฒนา หรืออาจเรียกว่า การพัฒนาด้วยการนำของรัฐเป็นระยะเวลาจนถึงสองทศวรรษ ซึ่งย้ำการเกื้อหนุนภาคอุตสาหกรรมมากกว่าภาคเกษตรกรรม เน้นการพัฒนาเมืองมากกว่าชนบท ให้การช่วยเหลือบริษัทใหญ่ๆ มากกว่าบริษัทเล็ก และเน้นหนักอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกมากกว่าอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าเพื่อบริโภคภายในประเทศ นอกจากนี้ ยังก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในโครงสร้างการปกป้องอุตสาหกรรมภายในของประเทศ ทำให้เกิดความล้มเหลวในอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดกลาง และทำให้ตลาดภายในไม่เป็นไปตามธรรมชาติ เป็นต้น อนึ่ง การเร่งการพัฒนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมหนักและเคมีภัณฑ์จำเป็นต้องใช้เงินลงทุนสูงมากแต่สถานการณ์เศรษฐกิจของโลกกลับผันแปรไปอย่างรวดเร็ว เช่น การขึ้นราคาน้ำมันดิบอย่างรวดเร็วหลายครั้ง ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกภายหลังการขึ้นราคาน้ำมันทั้ง 2 ครั้ง ทำให้สินค้าเกาหลีที่ส่งออกไม่เป็นไปตามที่คาดหมาย เมืองโซมจึงจำเป็นต้องกู้ยืมเงินจากต่างประเทศเข้ามาอัดฉีดให้เศรษฐกิจของประเทศสามารถดำเนินอยู่ต่อไปได้ ทำให้หนี้ต่างประเทศเพิ่มขึ้นจาก 16.8

พณีสถานเหรียญในปี ค.ศ. 1978 เป็น 43 พณีสถานเหรียญในปี ค.ศ. 1984 และประเทศนี้กลายเป็นลูกหนี้อันดับที่สี่ของโลก

ประการสุดท้าย การที่รัฐบาลเข้าแทรกแซงด้วยการป้องกันและให้การอุดหนุนการส่งออก ทำให้บริษัทใหญ่ซื้อกิจการบริษัทที่ดั่งขึ้นใหม่ มีการกว้านซื้อที่ดินเพื่อการเก็งกำไร และบริษัทใหญ่ๆ ก็เพิกเฉยไม่สนใจในการพัฒนาเทคโนโลยี หรือการวิจัยพัฒนา (research and development) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญต่อการขยายตัวด้านการส่งออกอย่างแท้จริง

ดังนั้น การปรับปรุงแก้ไขโครงสร้างทางเศรษฐกิจได้รับเร่งกระทำกันเพื่อให้เหมาะสมกับทศวรรษใหม่ในระหว่างปี ค.ศ. 1980 – 1990

ต่อมาในสหัสวรรษใหม่ ภาคเอกชนได้เป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาตามระบบเศรษฐกิจเสรีที่กลไกตลาดมีบทบาทสำคัญในการดำเนินธุรกิจอุตสาหกรรม ในขณะที่รัฐบาลทำหน้าที่กำหนดกรอบกว้างๆ เช่น ประธานาธิบดีโรห์ มูเฮียน (ดำรงตำแหน่งเป็นประธานาธิบดี ในระหว่างปีค.ศ. 2003 – ปัจจุบัน) ประกาศว่า “รัฐกำหนดอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศอยู่ที่ร้อยละ 7 ต่อปี และพยายามผลักดันให้ประเทศเพิ่มระดับความสามารถในการแข่งขันเชิงเศรษฐกิจในตลาดโลกในศตวรรษที่ 21” เป็นต้น

- อุตสาหกรรมวัฒนธรรม กับการส่งเสริมสินค้าเกาหลีในตลาดโลก

รัฐบาลเกาหลีได้เล็งเห็นความจำเป็นที่จะส่งเสริมการเผยแพร่วัฒนธรรมเกาหลีไปสู่คนทั่วโลก เพื่อหวังผลที่จะให้ผู้คนรู้จักประเทศเกาหลี อันจักก่อให้เกิดประโยชน์คือ (1) การซื้อสินค้าเกาหลีที่ส่งออกไปขายยังต่างประเทศ และ (2) ชักชวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามายังเกาหลีจำนวนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ รัฐบาลเกาฬียังประสงค์ที่จะให้เกาหลีเป็นข่าวในสื่อมวลชนทั่วโลกอย่างต่อเนื่อง จึงส่งเสริมให้บรรจุนี้อาหาระเกี่ยวกับประเทศเกาหลีในหลักสูตรชั้นประถมศึกษาจนถึงชั้นอุดมศึกษาของประเทศต่าง ๆ ทั้งนี้ทั้งนั้นเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสังคมเกาหลีให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายอีกทางหนึ่ง

ท่ามกลางภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในตอนปลายทศวรรษที่ 1990 รัฐบาลเกาหลีได้ได้เร่งส่งเสริมให้ขยายอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม (cultural industry) ให้มีความแข็งแกร่ง นายปึก ใจวอน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวของรัฐบาลนายคิม เดจุง (ค.ศ. 1998 – 2002) ได้ประกาศนโยบายเสริมสร้างปัจจัยพื้นฐานทางวัฒนธรรมนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 เป็นต้นไป เช่น เร่งก่อสร้างศูนย์วัฒนธรรม และศิลปะขนาดใหญ่ (a giant cultural and art complex) ที่เขตโซคกวานทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงโซลบนที่ดินส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยโซลแห่งชาติ

ส่วนทางตอนใต้ของกรุงโซลนั้นมีการขยายศูนย์ศิลปะแห่งกรุงโซล (Seoul Arts Center) และ ศูนย์ศิลปะการแสดงพื้นเมืองแห่งชาติ (National Center for Korean Traditional Performing Arts) อีกทั้งมีแผนในการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมเพื่อให้ผู้คนที่อาศัยอยู่ทางตอนเหนือของกรุงโซลสามารถเดินทางไปยังศูนย์ต่างๆ ได้อย่างสะดวก อนึ่ง รัฐบาลปรับปรุงศูนย์วัฒนธรรมกษัตริย์เซจง (Sejong Cultural Center) และโรงละครแห่งชาติ (National Theater of Korea) ที่ตั้งอยู่ใจกลางของกรุงโซล ให้ทันสมัยขึ้นอีกด้วย

รัฐบาลส่งเสริมปรับปรุงและขยายศูนย์วัฒนธรรมที่ตั้งอยู่นอกกรุงโซลจำนวน 30 แห่งทั่วประเทศเพื่อให้เกาหลีเป็น “เมืองวัฒนธรรม” (Cultural District) ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกไกล

กระทรวงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวทุ่มเงินกว่า 50 พันล้านวอน (30 วอน เท่ากับหนึ่งบาท) เพื่อทำภาพยนตร์สารคดี ซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ สิ่งตีพิมพ์ ดนตรีและข้อมูลเกี่ยวกับเกาหลีเพื่อส่งไปเผยแพร่ยังประเทศต่างๆ ทั่วโลก อนึ่ง กระทรวงฯ ได้จัดให้ปี ค.ศ. 2001 เป็นปีแห่งการท่องเที่ยวเกาหลี (Visit Korea Year 2001) โดยมีการจัดงานทั่วประเทศ เช่น เทศกาลการเล่นสกีและหิมะ เทศกาลทางทะเลที่เกาะเชจู เทศกาลการซื้อของและแฟชั่นนานาชาติ เทศกาลกีฬาเทกวานโด เทศกาลภาพยนตร์ เทศกาลโสม เทศกาลดนตรี เทศกาลอาหาร และเทศกาลระบำน้ำกากแห่งเมืองอันดงอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี และสร้างกระแสวัฒนธรรมเกาหลี (Korean wave) เพื่อส่งออก

ประการสุดท้าย รัฐบาลพยายามส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยการชักชวนคนต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในเกาหลีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพราะรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะช่วยให้ประเทศมีอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงขึ้น อีกทั้งเป็นการเผยแพร่สินค้าของเกาหลีสู่ตลาดโลกด้วย

เรื่องที่ 4 แนวโน้ม

- ข้อจำกัดทางโครงสร้าง

เป็นที่ทราบกันทั่วไปแล้วว่า เกาหลีใต้เป็นประเทศที่มีขนาดเล็ก มีจำนวนประชากรมาก แต่ไร้ทรัพยากรธรรมชาติ และมีภูมิอากาศที่ไม่ค่อยเป็นมิตร ดังนั้น การพัฒนาประเทศจึงยึดนโยบายการทำให้ประเทศเป็นสังคมอุตสาหกรรมเพื่อผลิตสินค้าที่มีมูลค่าสูงส่งออกไปขายยังตลาดต่างประเทศ นโยบายนี้เรียกว่านโยบายการมองออกไปสู่ภายนอก (Outward-Looking policy) ที่ได้สร้างขึ้นสมัยนายปึก จุงฮีเป็นผู้นำประเทศในปี ค.ศ. 1962 โดยประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่หนึ่ง และได้ยึดถือเป็นแนวทางการพัฒนาประเทศมาจวบจนกระทั่งทุกวันนี้ จากนโยบายนี้เองที่ยังผลให้เมืองโซมขาวก้าวขึ้นจากการเป็นสังคมที่ยากจนข้นแค้นมาเป็นสังคมที่เจริญก้าวหน้า ทันสมัย และ

มันคงทางเศรษฐกิจที่เน้นอุตสาหกรรมเป็นหลัก จนเป็นที่กล่าวขวัญว่า เป็นประเทศที่สามารถพัฒนาได้รวดเร็วและได้รับความสำเร็จสูงสุดเมื่อเทียบกับประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลาย

โครงสร้างระบบทุนนิยมดังกล่าวเป็นกรอบหลักที่เกาหลีใต้ต้องดำเนินการและกระทำซ้ำ เพื่อให้เกิดความแข็งแกร่งอย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีทางเลือกเป็นอย่างอื่น รัฐบาลในอดีตได้ส่งเสริมให้มีการสร้างกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ ทำให้นายทุนเจ้าของแซบโบล์เกิดขึ้นมากมายทำหน้าที่ในการลงทุนธุรกิจอุตสาหกรรมแทบทุกประเภท เพราะหากไม่มีนายทุนเหล่านี้แล้ว เศรษฐกิจของเกาหลีใต้ก็คงไม่มีทางที่จะก้าวมาถึงจุดนี้ได้ และประชากรคงต้องประสบกับความอดอยากยากแค้น ดังที่ปรากฏในประเทศเกาหลีเหนือในปัจจุบัน

ดังนั้น นโยบายที่ไม่เป็นมิตรกับธุรกิจของประธานาธิบดีโรห์ มูเฮียนต้องเผชิญกับข้อจำกัดทางโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ เพราะถูกนายทุนขัดขวาง ทั้งนี้เพราะหากมีการนำเอาทรัพย์สินไปแบ่งปันให้คนยากจนจนหมดสิ้นแล้ว เกาหลีใต้ก็จะไม่มีเงินทุนหมุนเวียนและไม่อาจลงทุนในอุตสาหกรรมใหม่ๆ เพื่อให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้

กลุ่มนายทุนจึงได้ผลักดันให้พรรคการเมืองฝ่ายค้านชื่อ Grand National Party ซึ่งครองเสียงข้างมากในรัฐสภาในขณะนั้น ยื่นเรื่องต่อรัฐสภาเพื่อขออนุมัติให้ศาลรัฐธรรมนูญไต่สวนเพื่อถอดถอนให้ประธานาธิบดีโรห์ มูเฮียนออกจากตำแหน่ง (impeachment) เมื่อวันที่ 12 มีนาคม ค.ศ. 2004 ด้วยข้อกล่าวหาว่า เขาวางตัวไม่เป็นกลางทางการเมืองและบริหารเศรษฐกิจของประเทศไม่เป็นที่น่าพอใจ เมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้ประทับรับฟ้อง จึงยังผลให้ผู้นำประเทศต้องยุติการทำหน้าที่การเป็นประมุขและหัวหน้าฝ่ายบริหารของประเทศทันที

อย่างไรก็ตาม ในวันที่ 14 พฤษภาคม ค.ศ. 2004 ศาลรัฐธรรมนูญได้ตัดสินยกฟ้อง นายโรห์ มูเฮียนจึงได้กลับเข้าทำงานอีกครั้ง แต่เขาต้องเผชิญกับทางสองแพร่ง นั่นคือ จะเดินทางไปตามแนวสังคมนิยม หรือจะสนับสนุนให้ระบบทุนนิยมเฟื่องฟูต่อไป ทั้งนี้มันเป็นทางเลือกที่ยากยิ่ง แม้ว่าเขาและคณะจะพยายามป่าวประกาศว่า *“เราจะพัฒนาประเทศให้อัตราความเจริญทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นในระดับสูง ในขณะเดียวกัน ก็จะเน้นความเท่าเทียมกันทางสังคมไปพร้อมๆ กัน”* เพราะเขาเชื่อว่า นโยบายทั้งสองจะสามารถทำควบคู่กันได้ จึงเป็นที่น่าจับตามองยิ่งนัก ทั้งนี้ทั้งนั้น กลุ่มผลประโยชน์ต่างฝ่ายต่างเฝ้ามองอยู่อย่างใกล้ชิด เพราะเป็นงานที่พนันกันด้วยตำแหน่งผู้นำประเทศ ดังที่ได้ปรากฏมาแล้วเป็นอุทาหรณ์

- เกาหลีใต้ในศตวรรษที่ 21

ในศตวรรษที่ 21 ระบบเศรษฐกิจโลกซึ่งกลายเป็นระบบเศรษฐกิจที่มีรากฐาน

ความรู้ที่ความสามารถทางด้านปัญญาเป็นแหล่งสำคัญในการเพิ่มพูนผลผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มสูง และจะก่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม รัฐบาลเกาหลีใต้ได้กำหนดให้สังคมของตนเป็นสังคมแห่งความรู้ (knowledge-based society) โดยเน้นอุตสาหกรรมหลักดังนี้

1. ความรู้พื้นฐาน ได้แก่ อิเล็กทรอนิกส์ (electronic) และสิ่งแวดล้อมและพลังงาน (environment and energy) ในส่วนของอิเล็กทรอนิกส์นั้น ประกอบด้วย System LSI (large system integration) ซึ่งรวมหน้าที่หลายๆ อย่างเข้าด้วยกันไว้ในหน่วยความจำหน่วยเดียว (semi-conductor chip) อุตสาหกรรม ผลิตเครื่องมือต่างๆ (manufacturing equipments) และจอภาพทั้งหลาย (flat panel displays) ในส่วนของสิ่งแวดล้อม และพลังงาน ประกอบด้วย การนำกลับมาใช้ใหม่ (recycle) การกำจัดของเสีย (disposal of waste) พลังงาน พลังงานแสงอาทิตย์ และอุปกรณ์ชนิดใหม่ๆ

2. การใช้ความรู้หลายๆ ด้านมาผสมกัน ได้แก่ ข้อมูลสื่อสาร (Information and telecommunications) และอุตสาหกรรมในส่วนของข้อมูลสื่อสาร ประกอบด้วย Internet, e-commerce, contents, wired and wireless, telecommunications; telecommunication service industry, multifunctional mobile telephone service ในส่วนของอุตสาหกรรม ประกอบด้วย fiber optic communication; information equipment; optical precision equipment และ optical equipments

นอกจากนี้ ยังมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วย artificial intelligence, หุ่นยนต์ (robots) และ voice recognition equipment

3. ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคม ได้แก่ เครื่องมือทางการแพทย์และชีวอุตสาหกรรมในส่วนของเครื่องมือทางการแพทย์ ประกอบด้วย visual diagnosis equipment; medical equipment for household use ในส่วนของชีวอุตสาหกรรม ประกอบด้วย genetically engineered food; genetic diagnoses; medical information service

ดังที่ได้กล่าวแล้วในหัวข้อข้างต้นว่า รัฐบาลเกาหลีใต้ได้ส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมดังกล่าว นับตั้งแต่ต้นทศวรรษที่ 1990 ยังผลให้อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ดังที่ได้กล่าวแล้วในหัวข้อข้างต้น ในขณะที่มีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในเกาหลีใต้มีกว่า 5.2 ล้านคนหรือเป็นอันดับที่เจ็ดของโลกทีเดียว อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมดังกล่าวยังคงเป็นรองสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นอยู่ อนึ่ง รัฐบาลได้สร้างศูนย์อุตสาหกรรมขึ้นให้มีลักษณะคล้ายกับ Silicon Valley ของสหรัฐอเมริกาเพื่อนำ

เกาหลีให้เป็นชาติที่มีเทคโนโลยีการสื่อสารขนาดใหญ่หนึ่งในสิบของโลก ปัจจุบัน ศูนย์อุตสาหกรรมเทคโนโลยีของเกาหลีมีชื่อว่า Teharan Valley

คัดลอกมาจาก คำรงค์ ฐานดี, “ยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐเกาหลี,” กระบวนการพัฒนาและทางเลือกสาธารณะ. หน่วยที่ 9 ตอนที่ 9.1 #83705 บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2548. หน้า 9-4 – 9-23.

รายชื่อผลงานที่ผลิตโดยศูนย์เกาหลีศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

- อันดับที่ 1 คำรงค์ ฐานดี. เกาหลีใต้: บทบาทของรัฐในการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2537.
- อันดับที่ 2 คำรงค์ ฐานดี. สังคมและวัฒนธรรมเกาหลี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2536.
- อันดับที่ 3 คำรงค์ ฐานดี. การบริหารงานแบบเกาหลี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2536.
- อันดับที่ 4 คำรงค์ ฐานดี. ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้). รายงานการวิจัย ศูนย์เกาหลีศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2539.
- อันดับที่ 5 Damrong Thandee, Vuthichai Duangratana, and Kim Changbok, Asian Trade Information: South Korea. Data Bank Project. Presented to Department of Business Economics, Ministry of Commerce. Institute of Asian Studies, Chulalongkorn University, 1988.
- อันดับที่ 6 Damrong Thandee and Praphon Ruangnarong, Correcting of Thai Publications on Korean Studies. Research report, Center for Korean Studies, Ramkhamhaeng University, 1996.

- อันดับที่ 7 คำรงค์ ฐานดี (รวบรวมและเรียบเรียง), สังคมและวัฒนธรรมญี่ปุ่น. เอกสารทางวิชาการ ศูนย์เกาหลีศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2540.
- อันดับที่ 8 คำรงค์ ฐานดี (รวบรวมและเรียบเรียง), สังคมและวัฒนธรรมจีน. เอกสารทางวิชาการ ศูนย์เกาหลีศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2540
- อันดับที่ 9 คำรงค์ ฐานดี. เกาหลีเหนือ: สังคมและวัฒนธรรม. รายงานการวิจัย ศูนย์เกาหลีศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2541.
- อันดับที่ 10 คำรงค์ ฐานดี. เกาหลีใต้วันนี้. เอกสารทางวิชาการ ศูนย์เกาหลีศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.
- อันดับที่ 11 คำรงค์ ฐานดี (รวบรวมและเรียบเรียง) จีนวันนี้. เอกสารทางวิชาการ ศูนย์เกาหลีศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.
- อันดับที่ 12 คำรงค์ ฐานดี (รวบรวมและเรียบเรียง) ญี่ปุ่นวันนี้. เอกสารทางวิชาการ ศูนย์เกาหลีศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542
- อันดับที่ 13 คำรงค์ ฐานดี (รวบรวมและเรียบเรียง) โฉมหน้าญี่ปุ่น ปี 2000. เอกสารทางวิชาการ ศูนย์เกาหลีศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543.
- อันดับที่ 14 คำรงค์ ฐานดี (รวบรวมและเรียบเรียง) โฉมหน้าจีน ปี 2000. เอกสารทางวิชาการ ศูนย์เกาหลีศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543
- อันดับที่ 15 คำรงค์ ฐานดี. โฉมหน้าเกาหลี ปี 2000. เอกสารทางวิชาการ ศูนย์เกาหลีศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543.
- อันดับที่ 16 คำรงค์ ฐานดี สังคมและวัฒนธรรมเกาหลี. (แก้ไขปรับปรุงใหม่ทั้งหมด) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2544.
- อันดับที่ 17 คำรงค์ ฐานดี สังคมและวัฒนธรรมจีน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2544.
- อันดับที่ 18 คำรงค์ ฐานดี สังคมและวัฒนธรรมญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2545.
- อันดับที่ 19 คำรงค์ ฐานดี การเมืองเกาหลี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2546.
- อันดับที่ 20 คำรงค์ ฐานดี, “การเมืองการปกครองของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี และสาธารณรัฐเกาหลี,” การเมืองการปกครองของประเทศในเอเชีย. (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1) เอกสารการสอนชุดวิชา หน่วยที่ 3 #82321 สาขาวิชารัฐศาสตร์ กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2548. หน้า 3-1 - 3-106. และ คำรงค์

ฐานดี, “ยุทธศาสตร์การพัฒนของสาธารณรัฐเกาหลี,” กระบวนการพัฒนาและทางเลือกสาธารณะ. หน่วยที่ 9 ตอนที่ 9.1 #83705 บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2548. หน้า 9-4 – 9-23.

บทความทางวิชาการพิมพ์ในหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
ราว 150 บทความ

ผู้เขียน: นายดำรง ฐานดี ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งเป็นรองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ และเป็นผู้อำนวยการศูนย์เกาหลีศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประวัติการศึกษา จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สังคมวิทยามหาบัณฑิตจาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกาศนียบัตรชั้นสูงสาขามานุษยวิทยาจากมหาวิทยาลัยลอนดอน ประเทศอังกฤษ และ คุยฎีบัณฑิตสาขาวิชารัฐศาสตร์จากมหาวิทยาลัยฮาวาย ประเทศสหรัฐอเมริกา

อาจารย์ดำรงค้เป็นนักวิชาการสาขาสังคมและวัฒนธรรม เคยเป็นอาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักวิจัยที่สถาบันวิจัยสังคม จุฬาฯ เป็นผู้เชี่ยวชาญองค์การระหว่างประเทศ (USAID) เป็นผู้บรรยายพิเศษระดับชั้นปริญญาตรี โท และเอกในมหาวิทยาลัยต่างๆ เช่น ธรรมศาสตร์ ศิลปากร ศรีนครินทรวิโรฒ มหิดล สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สถาบันพระปกเกล้า และวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร อนึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านสังคมและวัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมืองของสังคมที่ตั้งอยู่บนคาบสมุทรเกาหลี สังคมจีน และญี่ปุ่น นอกจากนี้ ยังเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมทำการศึกษาผลกระทบในโครงการต่างๆ หลายโครงการ

มีผลงานการเขียนพิมพ์เผยแพร่ทั้งในและต่างประเทศ เป็นหนังสือ 32 เล่ม บทความทางวิชาการและบทความในหนังสือพิมพ์มากกว่า 150 เรื่อง

www.ru.ac.th/korea

e-mail: damrongthandee@hotmail.com